

67-72-108/1
03.10.16

До спеціалізованої вченої ради К 35.052.23
у Національному університеті «Львівська
політехніка»
79008 м. Львів, вул. Князя Романа, 1-3,
авд. 301 XIX навчального корпусу

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Ковалю Юрія Євгеновича «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми.

В умовах погіршення криміногенної ситуації в Україні та нагальної потреби застосування відповідних заходів реагування правоохоронними органами, актуальною постає розробка якісного алгоритму дій щодо припинення та попередження вчинення кримінальних правопорушень. Останнім часом помітно знизилася ефективність діяльності правоохоронних органів щодо виявлення та розкриття злочинів, в тому числі тяжких і особливо тяжких злочинів. В сучасних умовах в Україні надзвичайно складною проблемою є зміна пріоритетів діяльності правоохоронних органів щодо організації належної протидії злочинності. Правоохоронні органи мають використовувати особливості не лише гласної, але й негласної діяльності оперативних підрозділів для виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, для усунення умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, а також можливості впливу на осіб з метою профілактики їх протиправної, злочинної поведінки за допомогою сил, заходів, засобів і методів, які є в розпорядженні оперативних підрозділів.

Статистика останніх років свідчить про зростання кількості злочинів проти власності. Серед інших злочинів проти власності значного поширення отримали крадіжки особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України. Аналіз практики здійснення досудового розслідування правоохоронними органами України щодо зазначених кримінальних правопорушень свідчить про наявність низки проблем як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Зазначене

вище має прояв у складності розкриття та розслідування таких кримінальних правопорушень, а також у відсутності достатньої кваліфікації окремих співробітників оперативних та слідчих підрозділів. Протидія вчиненню крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, потребує комплексного підходу щодо удосконалення діяльності правоохоронних органів, розробки методики розслідування таких кримінальних правопорушень та відповідного алгоритму дій співробітників правоохоронних органів у конкретних слідчих ситуаціях.

У вітчизняній науці дослідження вказаної вище тематики проводилося на базовому рівні та рідко доходило до висвітлення в межах наукових праць дисертаційного характеру, з чим власне і пов'язана актуальність обраної теми дисертації. Окрім того, за своїм характером дане дослідження може розглядатися як цілісний комплекс рекомендаційного характеру для подальшого вдосконалення та розробки методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів на залізничному транспорті України слідчими та оперативними підрозділами Національної поліції України.

Обрана Ковалем Ю. Є. тема дисертаційного дослідження розглядає актуальні проблеми діяльності правоохоронних органів щодо розкриття, розслідування та попередження вчинення крадіжок особистого майна на залізничному транспорті України, вирішення яких буде сприяти удосконаленню та підвищенню ефективності діяльності оперативних та слідчих підрозділів правоохоронних органів. Необхідність наукового дослідження, насамперед, визначається тим, що у переважній більшості випадків досудове розслідування цього виду кримінальних правопорушень проводиться не достатньо ефективно, відсутня належна взаємодія у ході досудового розслідування таких кримінальних правопорушень, не здійснюються заходи щодо профілактики вчинення таких діянь. На практиці також виникають труднощі щодо планування та організації проведення відповідних слідчих (розшукових) та оперативно-розшукових заходів, отримання доказової інформації тощо.

Актуальність дисертації підкреслюється й тим, що обрана тема дослідження відповідає як державним, так і відомчим програмам удосконалення діяльності правоохоронних органів, організації здійснення протидії злочинності в Україні. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності ОВС України на період 2015–2019 років та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 р. Національного університету «Львівська політехніка».

Виходячи із наведеного вище необхідно зазначити, що обрана тема дисертаційного дослідження Ковалю Юрія Євгеновича «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» є необхідною та важливою для вдосконалення та підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів. Дисертація спрямована на підвищення ефективності діяльності слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України в даному напрямі, розробку алгоритмів діяльності в різних ситуаціях, які виникають у практиці правоохоронних органів, є актуальною з теоретичної та практичної точок зору.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Низка сформульованих у дисертації положень, висновків і рекомендацій характеризуються ознаками новизни і є певним внеском у наукове забезпечення діяльності слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України щодо розкриття та розслідування таких кримінальних правопорушень.

Наукова новизна наведених у дисертації Ковалю Ю. Є. результатів полягає в тому, що автором здійснено вирішення наукової проблеми, змістом якої є системне та комплексне удосконалення методики розслідування крадіжок особистого майна, вчиненого на залізничному транспорті України у сучасних умовах на підставі аналізу теоретичних поглядів науковців та узагальнення практичної діяльності правоохоронних органів.

Безумовно позитивною стороною роботи є те, що практичні рекомендації, наведені автором на підставі глибокого аналізу сутності самого явища, відобразилися дисертантом в удосконаленні методики розслідування таких кримінальних правопорушень, зокрема:

- визначено ключові структурні елементи криміналістичної характеристики крадіжок майна у пасажирів на залізничному транспорті України та розкрито їх зміст;

- змодельовані типові слідчі ситуації залежно від факту крадіжки майна у пасажирів на залізничному транспорті України та відомостей про особу, яка вчинила цей злочин;

- обґрунтовано метод поетапного розслідування цього кримінального посягання;

- удосконалено поняття та структури методики розслідування крадіжок особистого майна, вчиненого на залізничному транспорті України;

- запропоновано авторське бачення щодо переліку обставин, які підлягають дослідженню та доказуванню при розслідуванні крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України;

- запропоновані особливості організації й тактики проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій під час розслідування таких кримінальних правопорушень тощо.

Розділи дисертації поєднані загальною метою дослідження і в них, відповідно до плану дослідження, розкривається його об'єкт і предмет.

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, які охоплюють вісім підрозділів, трьох пунктів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 322 сторінки, з яких 185 – основний текст, 24 – список використаних джерел (256 найменування), 113 – додатки.

Розділ 1 «Теоретичні основи методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» складається з двох підрозділів, в яких розглянуто поняття, структуру методики розслідування та криміналістичної характеристики крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених

на залізничному транспорті України.

У підрозділі 1.1 *«Поняття та структура методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України»* автором проаналізовано понятійний апарат предмету дослідження - “крадіжка особистого майна пасажирів”, формується база для виведення у загальних рисах структури методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів залізничного транспорту.

Автор цілком виправдано зазначає про те, що методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, являє собою сукупність науково-практичних рекомендацій з планування та організації розслідування таємного викрадення чужого майна в пасажирів залізничного транспорту України. В основу рекомендацій покладено інформаційну модель вчинення крадіжки особистого майна пасажирів на залізничному транспорті України (с. 21 дисертації).

Вдало визначено і структуру методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, яка складається з криміналістичної характеристики; типових слідчих ситуацій та програм їх вирішення; обставин, що підлягають доказуванню; взаємодії слідчого із учасниками розслідування; проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій; криміналістичної профілактики.

У підрозділі 1.2 *«Криміналістична характеристика крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України»*, що складається із чотирьох пунктів, розглянуто елементи криміналістичної характеристики крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, якими є предмет злочинного посягання, способи та обставини вчинення, особа потерпілого та правопорушника.

Автором дисертації визначено поняття предмету злочинного посягання, під яким розуміються особисті предмети або речі пасажирів, які перевозяться разом з ними. Характеристика предмету злочинного посягання впливає на вибір способів

вчинення і приховування кримінальних правопорушень, місць їхнього вчинення, а також обумовлює відповідний механізм слідоутворення.

Слушним є висновок автора дисертації про те, що саме з аналізу предмету викраденого можна одержати інформацію, на підставі якої будуть побудовані слідчі версії. Знання особливостей викраденого дозволяє виділити його з маси інших предметів, сприяє визначенню напрямів, за якими необхідно здійснювати пошуки правопорушників і викрадених речей (с. 29 дисертації).

Автором дисертації доведено, що саме способи та обстановка вчинення злочину є одними із найважливіших елементів криміналістичної характеристики злочинів. Кожен злочин, його підготовка, вчинення та приховування здійснюються в тій або іншій обстановці певним способом, що здатне впливати на інші елементи криміналістичної характеристики.

З позиції автора дослідження слушним видається твердження про те, що досить часто відсутнє приготування до злочину або його приховування. На вибір способу вчинення кримінального правопорушення впливають різноманітні обставини: наявність замків, відсутність охорони, уважність потерпілих (пильнування за власними речами), наявність чи відсутність професійних (злочинних) навиків, уміння використовувати знаряддя чи інструменти (злочинський інвентар) (с. 36 дисертації).

Заслуговує на увагу наданий автором, специфічний в даному контексті, аналіз особливостей криміналістичної характеристики особи правопорушника, який вчиняє крадіжку особистого майна на залізничному транспорті України. Такими, на думку автора дослідження є: чоловіки від 18 до 65 років, громадяни України, раніше незнайомі із потерпілою особою, з середньою освітою, не працюють або не навчаються, вчиняють крадіжку особистого майна з корисливих мотивів уперше, без співучасників, незважаючи на позитивну здебільшого характеристику до моменту затримання (с. 56 дисертації).

Розділ 2 «Планування розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» складається із трьох підрозділів, у яких розглянуто типові слідчі ситуації та програми їх вирішення під час

розслідування, обставини, що підлягають доказуванню при проведенні досудового розслідування, а також особливості взаємодії слідчого, оперативних підрозділів та інших державних органів під час розслідування.

У підрозділі 2.1 *«Типові слідчі ситуації та програми їх вирішення під час розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України»* дисертантом зроблено детальний аналіз типових слідчих ситуацій та визначено відповідний алгоритм дій учасників процесу розслідування.

На думку автора дисертації базовим компонентом слідчої ситуації є типова слідча ситуація, для вирішення якої потрібні особливі тактико-технічні прийоми. Вона характеризується стійким комплексом ознак, що включають спільні риси ходу і стану розслідування до певного моменту, що обумовлене загальною криміналістичною характеристикою конкретного виду злочину, у даному випадку – крадіжки (с. 112 дисертації).

У підрозділі 2.2 *«Обставини, що підлягають доказуванню при провадженні досудового розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України»* автором обґрунтовано висновок про те, які обставини підлягають доказуванню при розслідуванні крадіжок особистого майна пасажирів, серед яких, зокрема, обставини, що характеризують особу потерпілого та свідка; місце приховування або збуту викраденого майна; слідів кримінального правопорушення (с. 113 дисертації).

У підрозділі 2.3 *«Взаємодія слідчого, оперативних підрозділів та інших державних органів під час розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України»*, на підставі аналізу практики розслідування кримінальних правопорушень, розглянуто особливості організації та здійснення взаємодії слідчого, оперативних підрозділів та інших державних органів. Автором визначено проблемні сторони в організації такої взаємодії та запропоновано обґрунтовані пропозиції щодо усунення недоліків в її організації.

Варто погодитися з дисертантом стосовно того, що спільна діяльність слідчого органу досудового розслідування та оперативних підрозділів Національної поліції України при розслідуванні кримінальних проваджень сприяє швидкому і повному

розкриттю злочинів та вирішенню інших важливих завдань кримінального судочинства (с. 101 дисертації).

Має теоретичне і практичне значення аналіз форм взаємодії, серед яких автор дисертації виділяє, зокрема, непроцесуальну форму: погоджене планування; спільний аналіз й оцінку слідчим результатів діяльності оперативного працівника; взаємний обмін інформацією; спільну роботу у складі слідчо-оперативної групи тощо (с. 105–106 дисертації).

Розділ 3 «Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» складається з трьох підрозділів, в яких висвітлено особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, спрямованих на отримання інформації з матеріальних об'єктивних та особистісних джерел.

На підставі узагальнення слідчої практики дисертантом запропоновано перелік основних організаційно-підготовчих заходів щодо проведення допиту та типову модель допиту. Розглянуто також основні конфліктні ситуації, що виникають у ході проведення допиту, визначено оптимальні напрями застосування психологічного впливу для вирішення таких ситуацій.

Заслуговують на позитивну оцінку висновки автора про важливість уміння слідчого чи оперативного працівника прогнозувати позицію допитуваного (шляхом вивчення вагомих і побічних обставин матеріалів кримінального провадження щодо крадіжки особистого майна пасажира, вчиненого на залізничному транспорті України, з'ясування особистості очевидця за допомогою спеціаліста-психолога тощо), окреслити оптимальні шляхи встановлення з ним психологічного контакту, завчасно не допускаючи виникнення можливих конфліктів (с. 130-131 дисертації).

Автором дисертації запропоновано обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення тактики проведення інших слідчих розшукових дій, зокрема: як огляду, слідчого експерименту, пред'явлення особи для впізнання, пред'явлення речей для впізнання, обшуку та інших процесуальних дій: затримання підозрюваного (ст. 207–213 КПК України), тимчасового доступу до речей і

документів (ст. 159–166 КПК України), тимчасового вилучення майна (167–169 КПК України).

Автор дисертації досить чітко формулює та обґрунтовує свою думку щодо необхідності приділення уваги профілактиці вчиненню кримінальних правопорушень. Висновок дисертанта Ковалю Ю.Є. полягає у тому, що криміналістична наука має звернути особливу увагу на вирішення ключових проблем становлення і розвитку криміналістичної профілактики, що сприятиме виконанню поставлених перед правоохоронними органами завдань щодо зменшення кількості кримінальних правопорушень, що, безумовно, позитивно позначиться на забезпеченні збереження майна пасажирів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Структура дослідження, запропонована дисертантом, є достатньо обґрунтованою, логічно побудованою та базується на комплексному підході до вирішення проблем, що пов'язані з особливостями організації досудового розслідування крадіжок майна громадян, вчиненого на залізничному транспорті України, визначення змісту криміналістичної характеристики, зміст типових слідчих ситуацій та відповідних програм вирішення завдань таких ситуацій, особливостей форм взаємодії, тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, профілактики вчинення таких кримінальних правопорушень.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом у своїй більшості є обґрунтованими і переконливими. При їх обґрунтуванні дисертантом використано широке коло наукових джерел, законодавство, матеріали практики та результати опитування співробітників, які мають досвід щодо розкриття та розслідування таких кримінальних правопорушень.

Результати дисертаційного дослідження ґрунтуються на аналізі практики правоохоронних органів України з розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України. Емпіричну базу дослідження становлять узагальнені результати вивчення 85 кримінальних проваджень (кримінальних справ), 100 вироків судів (2011 – 2015 рр.) та анкетування 466 співробітників

правоохоронних органів, напрямом роботи яких є розкриття та розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України. Автором дисертації використано власний досвід роботи у правоохоронних органах.

Дисертант опрацював значний масив загальнонаукової та спеціальної літератури, нормативних актів (загалом 256 джерела). Поряд із працями з проблем, теорії криміналістики, кримінального процесу, кримінального права, кримінології, організації оперативно-розшукової діяльності, під час роботи над дисертацією автором широко використовувалась література з інших галузей права, нормативні акти, а також статистичні й аналітичні матеріали Національної поліції України.

Обґрунтованість власних наукових результатів підтверджується і тим, що автор робить висновки на підставі аналізу і зіставлення поглядів та тверджень різних вчених, вдало ілюструє результатами практики правоохоронних органів, узагальненими результатами опитування співробітників Національної поліції України. Висновки до розділів та загальні висновки відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок.

У ході дослідження дисертант застосував комплексний підхід до вирішення проблемних питань побудови криміналістичної характеристики крадіжки майна пасажирів на залізничному транспорті та особливостей організації їх розслідування, визначення особливостей тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, особливостей організації спільної діяльності окремих підрозділів правоохоронних органів тощо.

Запропоновані автором пропозиції мають спрямування на підвищення ефективності діяльності слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України, інших правоохоронних органів у ході розслідування кримінальних правопорушень.

Автором дисертації запропоновано комплекс конкретних пропозицій та рекомендацій, які можуть бути безпосередньо застосовані у практичній діяльності слідчих та оперативних підрозділів правоохоронних органів для розкриття та розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України.

Можна констатувати, що автор досягнув окресленої мети дослідження, а саме здійснив комплексне дослідження та вдосконалення методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях

Основні результати дисертації викладено у 10 публікаціях, із них п'ять – у фахових наукових виданнях України, одна – у науковому періодичному іноземному виданні, чотири – тези доповідей на науково-практичних заходах.

Значущість результатів дисертаційного дослідження для практики розкриття, розслідування злочинів та їх запобігання

Наведені автором дисертації пропозиції та рекомендації можуть бути безпосередньо використані у практичній діяльності слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України щодо оптимізації та організації розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України; у навчальному процесі – при викладанні криміналістики і відповідних спеціальних курсів в юридичних вузах; у науковій діяльності – для удосконалення викладених рекомендацій та їхнього використання під час розробки методик розслідування інших видів кримінальних правопорушень; у законотворчій діяльності – для підготовки і внесення змін до чинного законодавства.

Результати дослідження надають можливість підвищення фахових знань співробітників слідчих та оперативних підрозділів у ході розкриття та розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України, а в підсумку – сприяють оптимізації та підвищення ефективності діяльності слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України, інших правоохоронних органів.

Необхідно зазначити, що дисертаційна робота написана відповідно до вимог наукового стилю ділового мовлення, доступна для розуміння та сприйняття, з використанням значної кількості спеціалізованих літературних джерел, має достатню науково-практичну спрямованість, що підкреслює її значущість щодо

розробки алгоритму дій та покращення ефективності реалізації методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України.

Автореферат дисертації повністю відповідає основним положенням дослідження і структурно оформлений відповідно до встановлених вимог. Дисертація є самостійною завершеною працею, яка містить розробку важливих питань для законодавчої, правозахисної практики, організаційно-правової та тактичної складової розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України.

Викладене вище може бути підставою для загальної позитивної оцінки дисертації Ковалю Юрія Євгеновича «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» як самостійного наукового дослідження з актуальної і важливої для науки і практики проблеми.

Не зупиняючись більш детально на загальній позитивній оцінці роботи в цілому, дисертація містить окремі дискусійні питання, які потребують додаткової аргументації чи роз'яснення здобувачем:

1. Автором дисертації не враховані зміни, які відбулися останнім часом у структурі правоохоронних органів України. Зокрема у дослідженні використовуються назви правоохоронних органів, їх підрозділів, які на сьогодні не є актуальними. У зв'язку із прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» були змінені структура та функції відповідних підрозділів щодо протидії вчинення таких кримінальних правопорушень. На наш погляд автору дисертації варто було зазначити про такі зміни та використовувати за текстом назву підрозділів, які є актуальними на сьогодні.

2. У підрозділі 2.3 дисертації, де розглядаються форми взаємодії, автор дисертації не зазначає конкретних підрозділів Національної поліції України, які беруть безпосередню участь у розкритті та розслідуванні крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України. Автором дослідження не зазначені відомчі нормативно-правові акти, які визначають особливості організації взаємодії у таких випадках. Поза увагою автора дисертації залишилися також особливості здійснення

взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами у руслі змін кримінального процесуального законодавства та пропозиції щодо його удосконалення.

3. На стор. 93 дисертації автор дослідження посилається на постанову Пленуму Верховного Суду УРСР «Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами України норм кримінального процесуального законодавства, якими передбачені права потерпілих від злочинів», яка з 2004 р. втратила чинність на підставі постанови Пленуму Верховного Суду України від 2 липня 2004 р. №13 «Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів». Так само автор на стор. 103 дисертації посилається на Закону України «Про міліцію», який втратив чинність з 7 листопада 2015 р. Некоректним є також застосування автором дослідження у тексті дисертації «підрозділів органів внутрішніх справ», «органів внутрішніх справ на транспорті», «Управління Міністерства внутрішніх справ України», «попереднього розслідування», «покази свідка», «покази потерпілого», «покази підозрюваного» «Державної митної служби України» стор. 81-84, 100, 101, 108 дисертації тощо.

4. Автор дисертації у підрозділі 1.2.3. «Особа потерпілого та злочинця від крадіжок особистого майна пасажирів на залізничному транспорті України» на с. 47 дисертації цілком виправдано, але фрагментарно, зазначає про існування між правопорушником і потерпілим певного взаємозв'язку і обґрунтовує тезу стосовно того, що не випадково правопорушники вибирають окремих осіб об'єктами злочинного посягання. Поряд з цим автору дослідження варто було більш детально проаналізувати зазначені вище елементи взаємозв'язку між правопорушником і потерпілим, розкрити його зміст та проаналізувати наявність взаємозв'язку з іншими структурними елементами криміналістичної характеристики.

5. Автор дисертації у дослідженні використовує значний емпіричний матеріал, вміло ілюструє прикладами із практики правоохоронних органів розгляд теоретичних положень методики розслідування злочинів. Дослідження лише б виграло, коли б автором дисертації був проведений відповідний аналіз позитивної та негативної діяльності правоохоронних органів щодо конкретного факту крадіжки, наведений як приклад у дослідженні.

6. Поза увагою автора дисертації залишилися важливі питання організації інформаційно-довідкового, інформаційно-аналітичного забезпечення розкриття та розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті. Зокрема щодо особливості використання даних системи продажу квитків АСК «Експрес» для встановлення даних про осіб, які придбали квитки, даних відеоспостереження, встановленого у вагонах пасажирських потягів тощо.

7. На с. 164 дисертації автор дослідження зазначає, що проведення слідчого експерименту при розслідуванні крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, є додатковим засобом перевірки та отримання нових доказів. В той же час автор не наводить аргументи на підтвердження даної позиції.

Зазначені вище зауваження стосуються окремих дискусійних положень дисертації та у своїй сукупності не впливають на загальну позитивну її оцінку. Дисертація є втіленням практично і теоретично корисного напрямку щодо особливостей розкриття та розслідування крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України та є цілісним, завершеним монографічним науковим дослідженням, оформленим відповідно до встановлених вимог.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення

Виходячи з викладеного вище, можна стверджувати, що дисертація Ковалю Юрія Євгеновича «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» містить нові науково-обґрунтовані результати в галузі криміналістики, що в сукупності вирішують важливу наукове завдання. До таких результатів, зокрема, відносяться: визначення структурних елементів криміналістичної характеристики крадіжок майна пасажирів на залізничному транспорті України та розкриття змісту таких елементів: предмету злочинного посягання; характеристики найбільш поширених на сучасному етапі способів вчинення, приховування таких кримінальних правопорушень, особливостей характеристики особи потерпілого та особи правопорушника; виокремлення типових слідчих ситуацій та комплексу заходів для вирішення тактичних завдань слідчих ситуацій; визначення тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій та форм взаємодії у ході розслідування тощо.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності, робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження виконано зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації та автореферату в цілому відповідає встановленим вимогам.

Викладене вище дає підстави для остаточного висновку про те, що дисертація Ковалю Юрія Євгеновича «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:
доктор юридичних наук, професор

**Професор кафедри
кримінального процесу та криміналістики
Університету державної фіскальної
служби України**
доктор юридичних наук, професор

В. В. Лисенко

Підпис *Лисенко В.В.* засвідчую:
Членний секретар УДФС України
О.А. Хроста
09 20 16 р.